

Камбоџанската блогерка Софип Шак го користи својот блог за да споделува информации за човековите права во Камбоџа. <http://sopheapfocus.com/>

Вовед во граѓански медиуми

Начинот на кој комуницираме се менува.

Пред само десет години се информиравме за светот преку весници, телевизија и радио. Професионалните новинари одеа на далечни места и се враќаа со приказни, фотографии и видеа од тамошните состојби и луѓето со кои се среќавале.

Понекогаш, за време на вечерата зборуваме за овие приказни со нашите пријатели и семејство. Но, пред десетина години ние ретко или речиси воопшто не комунициравме директно со самите новинари. Истакнати членови на општеството пишуваа статии во кои ги изразуваа своите мислења за различни прашања, но ние останатите можевме да

ги споделиме нашите мислења само со мала група пријатели.

Во текот на последните неколку години сè се промени. Благодарение на новите алатки, како што се блогите, сега може лесно да се објавува на интернет. Од Турција преку Кенија до Боливија, обичните луѓе како ти и јас почнуваат да ги споделуваат своите приказни и мислења со остатокот од светот.

Иако оваа нова форма на комуникација сега е бесплатно достапна за секого, повеќето од луѓето кои учествуваат сè уште живеат во богатите населби на урбаните градови.

Целта на овој водич е да покаже дека секој што има интернет врска може да учествува во новата глобална конверзација. Начинот на кој го

разбираме светот сега не е обликуван само од страна на весниците и телевизијата, туку и од самите нас.

Во овој водич:

- Блогирањето е лесно како е-пошта 2
- Студии на случаи 3
- Откријте нови гласови со RSS 4
- Објавување слики на интернет 5
- Објавување видеа на интернет 6
- Како да направите поткаст 7
- Заклучок 8

Рајзинг војсис е иницијатива за граѓански медиуми на Глобал војсис [www.globalvoicesonline.org]. Преку поврзување на страстни блогери, подкастери и креатори на видеа од целиот свет, ние се надеваме дека секој сосед од секоја населба ќе може да учествува во конверзацијата на интернет која се шири низ целиот свет. Овој водич - Вовед во граѓански медиуми - е првиот во серијата публикации наменети за полесно разбирање на партиципативните медиуми и учествување во нив.

Иако Венецуела е длабоко поделена земја, блогерите во главниот град Каракас ги споделуваат своите мислења за промените кои се случуваат околу нив. <http://www.to2blogs.com/>

Лесно како е-пошта

Зборот „блог“ е кратенка од зборот „веблог“ и се однесува на вид веб-сајт кој се ажурира хронолошки. Блогот можете да го споредите со е-поштата. Разликата е во тоа што наместо да испраќате е-порака на само едно лице, вие го објавувате својот напис на веб-сајт на кој може да биде прочитан од секој во светот што има интернет-врска.

На повеќето блогови е дозволено да се коментира, што значи дека другите луѓе можат да оставаат јавен коментар за секој пост што ќе го објават. Доколку, на пример напишете дека Мајкл Џексон бил најдобриот пејач на сите времиња, јас би можел да оставам коментар дека не се согласувам. Така почнува еден разговор - едно лице го пишува неговото или нејзиното мислење и потоа другите или се согласуваат или не се согласуваат. Некои од најпопуларните блогови често добиваат повеќе од 100 коментари секогаш кога нешто ќе се објави.

Првите блогови почнаа да се појавуваат во средината на 90-тите, но блогирањето не стана навистина популарно сè до 2003 година. Денес веб-сајтовите на многу весници, познати личности, па дури и претседатели, исто така, содржат блогови каде што секојдневно или еднаш неделно се поставуваат нови информации.

Започнете за само пет минути

Започнувањето со блог е исто толку брзо и лесно како да креирате сметка за е-пошта. Всушност, ќе забележите и неколку сличности меѓу пишувањето е-порака и пишувањето еден пост на блог. Двете придружни упатства во овој водич ќе ви покажат како да започнете и да одржувате блог со помош на два од најпопуларните бесплатни сервиси, WordPress.com и Blogger.com.

Не е важно кој сервис ќе го изберете - и двата се бесплатни и достапни на многу јазици. Освен тоа, ако се премислите, обично може да го увезете вашиот блог од еден вид сервис во друг.

Ако сте нестрпливи да почнете, засега можете да го прескокнете остатокот од овој вовед и директно да преминете на една од вежбите за тоа како да поставите блог со Wordpress.com или Blogger.com. Сепак, постојат неколку работи што треба да ги земете предвид пред да започнете.

Зошто да блогирате?

Десетици милиони луѓе низ целиот свет сега имаат блогови. Постојат блогови на повеќе од 100 различни јазици кои опфаќаат повеќе теми отколку што можете да замислите. Сепак, поголемиот дел од блогвите се пишуваат од Северна Америка, Источна Азија и од Западна Европа. Иако

Четири чекори за креирање блог

На секој блогер му се потребни само четири работи, за да може да започне

1. Компјутер

Ќе ви треба компјутер, но не мора да биде ваш. Бидејќи целиот софтвер за блогирање се наоѓа на интернет, можете да пишувате, објавувате и да ја архивирате целата ваша содржина на интернет и да пристапувате до неа од кој било компјутер во кое било интернет-кафе.

2. Интернет конекција

Доколку имате брза интернет конекција тоа ќе ви помогне ако сте заинтересирани за работа со аудио и видео, но дури и исклучително бавните конекции се добри за текстуално блогирање.

3. Софтвер за блогирање

Еден од првите избори што мора да ги направите, е да изберете каков вид софтвер сакате да користите за да го креирате вашиот блог. Рајзинг војсис нуди водичи за два од најпопуларните сервиси: <http://blogger.com> и <http://wordpress.com>.

4. Мислења и приказни

Конечно, ќе ви треба нешто за што ќе пишувате. Некои луѓе ги третираат нивните блогови како јавни дневници - како начин да ги забележат искуствата од нивните животи. Други пак, сакаат да разговараат за политика или да ги споделат нивните мислења за состојбата во светот. Што ќе изберете да пишувате зависи од вас, но ние ви нудиме неколку предлози на следната страница.

„Сите ќе бидат познати за 15 луѓе.“ - Дејвид Вајнбергер

интернет-пристапот се рашири низ поголемиот дел од светот, учеството во овој нов, возбудлив, онлајн-разговор главно беше ограничуван само на Северната хемисфера. Се надеваме дека овие водичи ќе поттикнат поголемо креативно учество од поединци во т.н. свет во развој.

Различни луѓе имаат блогови од различни причини. Некои луѓе сакаат да ги снимаат своите животи за своите деца и внуци, и правнуци. И покрај тоа што ние никогаш нема да ги запознаеме нашите правнуци тие ќе бидат во можност да ги искушат нашите животи, како што ние тоа го правиме благодарение на она што го оставаме зад себе на интернет. За разлика од фотографиите и дневниците кои бледнеат и се распаѓаат со тек на време, она што е објавено на интернет, може да живее засекогаш.

Други имаат блогови, затоа што се страсни за одредена тема, прашање или хоби. Голем број блогови се фокусираат на технологија и политика, додека други се фокусираат на литература, уметност и фотографија. На други блогови се објаснува како да започнете бизнис, како да инвестирате пари или како да се работи попродуктивно. Книжевните блогови исто така стануваат сè попопуларни кога веќе етаблираните, како и новите писатели сега ги издаваат своите раскази на интернет.

Постојат блогови за тоа како да се биде подобар земјоделец, како да се биде подобар родител и како да се биде подобар гитарист. Всушност, доколку сте заинтересирани за нешто, најверојатно постои блог за тоа. (На следната страница ќе ги разгледаме начините за откривање блогови кои соодветствуваат на вашите интереси)

Блогирањето нема да ве направи познати или богати

Некои луѓе почнуваат да блогираат бидејќи сакаат да станат познати. Иако постојат неколку блогови кои секојдневно ги читаат десетици илјади луѓе, повеќето блогови имаат само 10-20 посветени читатели. Во времето кога имаше само неколку телевизиски и радиостаници, секој беше во потрага по своите 15 минути слава. Во ерата на интернет, сите се „познати“ на само

Студии на случај:

Хернан Касиари

Овој Аргентинец може да се смета за првиот блогер романсиер. Два од неговите блогови „Почитувај ме повеќе, јас сум твојата мајка“ и „Orsai“ сега се објавуваат во форма на книга, на многу јазици.
<http://www.orsai.es/>

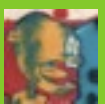
Bongo Celebrity

Наскоро ќе откриете дека многу блогови се посветени на познати личности и озборувања од таблоиди. Тоа не е ништо ново. Но, каде на друго место можете да најдете блог фокусиран конкретно на познати личности од Танзанија? Повеќето од постовите се напишани на Свахили.
<http://bongocelebrity.com/>

Чиланга Банда

Чиланга Банда често се нарекува „метро блог“; т.е. блог кој опфаќа одреден град и има повеќе автори. Во овој случај, Чиланга Банда известува за најновите настани и најдобрите места кои треба да се посетат во Мексико Сити.
<http://www.chilangabanda.com/>

Kubatana.net

Kubatana.net е групен блог напишан од активисти од Зимбабве кои бараат да се стави крај на диктатурата на Мугабе.
<http://kubatanablogs.net/kubatana/>

ИстокЈугСеверЗапад

Кинескиот блогер Роланд Сунг стана значаен мост меѓу Кина и Западот благодарение на неговиот блог на кој преведува различни написи од дневните весници и блог-постови од кинески на англиски.
<http://zonaeuropa.com/weblog.htm>

Ментална акробатика

Кениецот од Најроби, блогерот Дауди Вере покрива импресивна бројка теми, од кениската политика преку сеафриканскиот идентитет до напредокот на технологијата.
www.mentalacrobatics.com/think/

Тарум Бан

Тарум се смета за првиот камбоџански блогер. Неговиот онлајн-дневник е редок поглед во животот на млад Камбоџанец од средната класа додека неговата земја заздравува од ерата на насилство на Црвените кмери и почнува да се интегрира во глобалната економија.
<http://tharum.info/>

Konfused Kid

Еден од илјадниците ирачки бегалци кои живеат во Јордан, „Konfused Kid“ помага да се објасни комплексноста на ирачкото општество и арапскиот свет.
<http://ejectiraqikkk.blogspot.com/>

Деси Пундит

Деси Пундит е уште еден групен блог на кој се опфатени теми поврзани со Индија и чишто автори се најчесто индиски блогери кои живеат низ светот.
<http://desipundit.com/>

Blog Pasa en B.A.

Дури и градските власти - како оние во Буенос Аирес - блогираат.
<http://www.buenosaires.gov.ar/blog/pasaenbsas>

околу 15 луѓе. Но поддршката, охрабрувањето и советите од тие 15 лица вредат многу повеќе и траат подолго отколку какви било 15 минути слава.

Мал е бројот на блогови кои можат да остварат голема заработка преку реклами. Повеќето блогери можат да очекуваат само 3-10 долари месечно. Сепак, постојат и други начини на кои блогирањето може да ви помогне да ги остварите своите соништа. На многу луѓе им се понудени работни места или партнерства поради стручноста што ја покажуваат на одредена тема на нивниот блог. Други пак, почнуваат да градат углед и се поканети да зборуваат на меѓународни конференции. Сопствениците на бизниси можат да пишуваат за нивните производи и услуги на начин кој е позначаен (и поевтин) од традиционалното рекламирање. Конечно, преку блогирањето запознавате луѓе со слични интереси кои можеби живеат илјадници милји од вас. Тие контакти може да бидат корисни во случај да ви треба помош или дури ако имате само прашање. Може да добиете подобра претстава за тоа зошто луѓето почнуваат да блогираат доколку ги прочитате студиите на случаи на претходната страница.

Пронајдете нови гласови

На претходната страна беа дадени неколку примери за луѓе кои ги користат блоговите на креативен начин. Со посета на нивните блогови можете да добиете добра претстава за должината на нивните постови, коментарите што ги привлекуваат и стилот на нивното пишување. За разлика од стандардното новинарство, блогирањето има тенденција да биде повеќе неформално и разговорно. Вреден ресурс за наоѓање блогови кои одговараат на вашите интереси е веб-сајтот Technorati. Тој е сличен на Google, но наместо да го пребарува целиот интернет, пребарува само блогови во вид на граѓански медиуми, фотографии и видеа. На пример, да речеме дека живеете во

Мексико и дека сакате да најдете блогови на кои се дискутира за вашата земја. Сè што треба да направите е да ја внесете адресата <http://technorati.com> во прелистувачот и да внесете „Mexico“. Потоа можете да пребарувате единствено по блогови, постови, фотографии или видеа. Доколку има премногу блогови и изгледа

Танзанискиот блогер Ндесењо Мача пишува и на англиски и свахали за да може да комуницира со глобална и локална публика digitalafrica.blogspot.com

пренатрупано, можете да пребарувате според конкретниот град или соседство. Алтернативно, доколку сте љубител на одреден вид музика, фудбалер или книга, можете да извршите пребарување и да видите со кого имате исти интереси. Ќе направиме осврт на ова во водичот насловен „Вовед во RSS“.

Изберете вести

Една од најкорисните аспекти на блоговите

исто така може да се чини како најзбунувачки. Наместо да посетите десетици различни веб-сајтови, сега можете да ги прочитате сите најнови постови од сите ваши омилени блогови на само една веб-страница. Таа страница се нарекува агрегатор на фидови и е нешто како ваш сопствен интернет-весник – можете да изберете кои статии се појавуваат секојдневно, врз основа на блоговите на кои се имате претплата. Тоа е благодарение на технологијата RSS (или, Really Simple Syndication). Секогаш кога ќе објавите напис на вашиот блог, содржината на тој напис се појавува и на самиот блог и преку RSS што се прикажува на други веб-сајтови или преку софтверски програми на вашиот компјутер. Сето тоа ќе има повеќе смисла откако ќе поминеме делот за начинот на користење на еден од најпопуларните читачи на фидови – [Google Reader](http://Google) – во водичот насловен како „Вовед во RSS“.

Забавувајте се

Се разбира, најбитно е да уживате во блогирањето и тоа да биде корисен и забавен начин за трошење на вашето време. Сега можеме да ги споделиме нашите искуства и приказни и можеме да се информираме за остатокот од светот од луѓе како нас.

Абијат Надгуда објаснува што добива со блогирањето

1. Пишувањето помага да мислите подобро и подлабоко. Кога пишувате мисла и ја споделувате со другите, вие сте често принудени да ја преиспитате самокритички и искрено.

2. Нема правила за блогирањето

Можете да бидете креативни и инвентивни колку што сакате.

3. Архива на вашиот мозок. Ако одвоиме 30 минути од секој ден за да ги запишеме нашите мисли и искуства, можеме да погледнеме назад и да видиме како сме созреле и како сме се промениле.

4. Се поврзувате со луѓе кои инаку не би ги сретнале. Со пишување сопствен блог и со читање на блоговите на другите можете да сретнете луѓе од други земји и култури со кои имате заеднички интереси.

<http://lorelle.wordpress.com/>

Анонимно блогирање

Постојат многу причини за блогирање со вашето вистинско име, вклучувајќи ги кредибилитетот, искреноста и угледот. Но, некои луѓе живеат на места каде она што го пишуваат може да ја загрози нивната безбедност. Поради таа причина, Глобал војсис има составено водич за тоа како да блогирате анонимно и да го скриете вашиот идентитет на интернет.

advocacy.globalvoicesonline.org

Фотоблогери

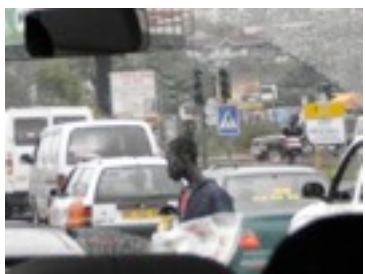
Танзанискиот блогер Филемон Мсанги ги надополнува неговите постови со волшебни фотографии.

mwenyemacho.wordpress.com/

Во својот фотоблог, Windy Skies, Анил П. документира сцени од секојдневниот живот во Индија. На сликата погоре, продавач на кокос приготвува освежителен пијалак.

<http://windyskies.blogspot.com/>

Блогот на Емануел Бенса, Акра преку ден и ноќ, покажува секојдневни глетки од животот во главниот град на Гана. Често, сликите - како оваа погоре со продавачот на весници инспирираат куси коментари за животот во Акра.

accradailyphoto.blogspot.com/

Сабри Хаким претставува една одлика на Јордан и Блискиот Исток, која повеќето од нас никогаш не би ја доживеале самите.

<http://www.sabrihakim.com/>

<http://www.khosoof.com/> е еден од најпопуларните фотоблогови во Иран.

Некои од неговите фотографии се објавуваат во ВВС и Вашингтон пост.

Неговата фотографија од жените-активистки во Иран привлече над 50.000 посети пати за само еден ден.

Нека вашиот фотоапарат зборува наместо вас.

Како што често велат: „слика кажува илјада зборови.“ Иако многумина од нас уживаат во пишувањето и читањето, други претпочитаат да комуницираат со слики. Во време кога дигиталните фотоапарати поевтинуваат и кога може да се слика со мобилните телефони, станува полесно да споделуваме фотографии од нашите пријатели, семејства и заедници со остатокот од светот.

Повеќето од нас немаат желба да станат професионални фотографи - ние едноставно уживаме да го документираме она што го гледаме и да ги споделуваме тие фотографии со нашите пријатели и сите други што можеби се заинтересирани. Во моментот постојат неколку веб-сајтови кои ви овозможуваат бесплатно да ги објавувате вашите фотографии на интернет. Исто така можете да објавувате фотографии на вашиот блог. Понекогаш најдобар начин да раскажете приказна на блог е со употреба на комбинација од фотографии и текст под нив.

Во водичот насловен „Вовед во фотоблогирање“ ќе ви објасниме како да објавувате и пронаоѓате фотографии на интернет.

Нашите фотоапарати нè поврзуваат

Веб-сајтовите како што се <http://flickr.com> и <http://picasa.com> не се само места на кои можете бесплатно да објавувате фотографии. Тие исто така, се заедници од групи, форуми и други социјални одлики. На пример, постојат многу групи посветени на спортски фотографии или фотографии од автомобили.

На вашите фотографии исто така можете да додадете географски информации и да погледнете мапа од светот за да дознаете кој друг објавува фотографии во градовите и селата (блиски и далечни).

Во ова видео продуцирано од Џеј Дедмен, тајландската блогерка Чиранук на работилница во Банкок објаснува како се објавува видео на интернет.

Направете свој филм или интернет ТВ-емисија

Пред десетина години речиси сите филмови и телевизиски емисии се правеа во Холивуд, Калифорнија. За да гледате филм требаше да купите скап билет во киното. Многу луѓе сонуваа да станат познат актер, актерка, или режисер, но немавме ниту пари, ниту опрема за да ги оствариме нашите снитша.

Сето тоа денес е сменето. За само 100 американски долари сега секој може да направи телевизиско шоу и да го дистрибуира на интернет. Сè што ви треба е видеокамера, компјутер, интернет-врска и идеја за шоуто.

Во придружниот водич насловен „Како да создавате интернет-телевизија“ ќе објасниме точно на кој начин можете да започнете ваша сопствена интернет ТВ-емисија и ќе ви понудиме неколку совети за тоа како да направите најубедливи видеа. Ние, исто така, ќе разговараме за начините на кои можете да ги користите вашите мобилни телефони за да снимате кратки видео клипови и потоа да ги бјавувате на интернет. Некои новински веб-сајтови дури нудат симболични суми пари за луѓето кои на своите телефони ќе снимат видео од настани достоини за

прикажување како вести.

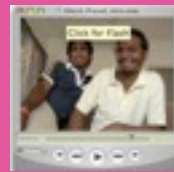
Но претходно, едно предупредување

Иако е многу забавно да се подготвува и да се гледа едно видео, потребно е многу повеќе време за продуцирање и за објавување на интернет. Бидејќи интернет-конекциите се сè уште бавни во поголемиот дел од светот, на луѓето им требаат преку два часа за да преземат само една интернет ТВ-емисија.

Очигледно, овде не спаѓаат луѓето кои пристапуваат на интернет од интернет-кафе. Од друга страна, обично не требаат повеќе од 5-10 секунди за да може да го видите блогот. Ако користите RSS читач како **Google Reader**, тогаш за само неколку секунди можете да ги прочитате најновите содржини од стотици или дури илјадници блогови.

Со други зборови, размислете што всушност сакате да постигнете и до кого се обидувате да допрете? Што е целта на вашата интернет ТВ емисија и дали сте во можност да ги постигнете тие цели со користење на комбинација од фотографии и текст?

Студии на случај:

Swajana е збирка од видеа кои нудат поглед во секојдневниот живот во Индија. Во

неодамнешните видеа се опфатени духовни ацилаци, воншколски активности, како и млинот за брашно во близина.
<http://swajana.com>

Something to be desired е неделно интернет шоу - комедија за животите на група неодамна

дипломирани студенти кои живеат во Питсбург, САД.
www.somethingtobedesired.com

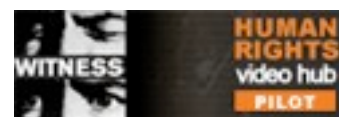

Alive in Mexico е една од ретките двојазични видеоемисии на интернет кои го прикажуваат животот во

Мексико на локалната и глобалната публика
www.aliveinmexico.org

Заштитете ги човековите права со мобилен телефон

Иако сè уште во зачеток, видеоцентарот WITNESS ќе биде партиципативен веб-сајт каде што секој, од секаде ќе може да качува содржини во врска со човековите права, односно содржини кои можат да се искористат за да се дејствуваа во насока на вршење промени. Доколку сте биле сведоци на полициска бруталност или кој било друг вид злоупотреба на човековите права, и сте го снимиле тоа на вашиот мобилен телефон или видеокамера, ова е начин безбедно и анонимно да го документирате она што се случило и да

помогнете да се стави крај на тоа.

Одлични поткасти:

Шоуто Kamla Bhatt е независно продуциран поткаст во кој се опишуваат аспекти на модерна Индија, кои за поголемиот дел од

светот се непознати
<http://www.kamlabhattshow.com>

Tango City Tour е продуциран во Буенос Аирес од двајца страсни љубители на танго музиката. Преку песните и музичарите кои тие ги

претставуваат во секој поткаст, ние дознаваме повеќе за Буенос Аирес и за Аргентина.
<http://www.tangocitytour.com.ar/>

CitizenReporter.org со Bicyclemark е неделен поткаст продуциран од Американец со португалско потекло кој живее во

Амстердам. Секоја недела тој опфаќа нова тема во нова земја и често ги интервјуира локалните блогери со цел подобро разбирање на најновите вести.
<http://www.bicyclemark.org/blog/>

Џорџија Паплевел, првиот поткастер од Карибите, интервјуира дете со летачки змеј во Тринидад и Тобаго. На радиото Caribbean Free Radio, таа интервјуира локални уметници и познати личности, споделувајќи малку познати аспекти на карибската култура со остатокот од светот. <http://www.caribbeanfreeradio.com/blog>

Земете го радиото со вас

Исто како што сега секој може да произведе ТВ-шоу од неговата или нејзината спална соба, исто така е можно и редовно да креирате ваша сопствена радиопрограма и да ја дистрибуирате преку интернет. Овој нов вид на радио програма на интернет се нарекува „поткаст“ - комбинација од зборовите „broadcast“ (емитување) и „iPod“, популарниот mp3 плеер.

Интернет-телевизијата бара да седите пред вашиот компјутер за да ја гледате емисијата. Од друга страна, поткастот е нешто што можете да го понесете со себе и да го слушате во автомобилот додека сте на прошетка, или додека седите во автобус или метро. MP3 плеерите секој месец стануваат сè поевтини и многу нови мобилни телефони исто така ви овозможуваат да пуштате аудиодатотеки (како што се поткастите) на вашите слушалки.

Иако со поткастите не можете да ги видите изразите на лицето или подвижните слики што го прават видеото привлечно, со нив сепак можете да го слушнете тонот на гласот на лицето, звуците од неговата или нејзината земја, како и музиката. За разлика од традиционалните радиопрограми за кои е потребно да бидете во близина на радио во одреден ден и време од денот секоја недела, поткастите можете да ги слушате кога сакате. Ако мислите дека дел од програмата е здодевен, можете едноставно да премотате напред. Зарем не би било убаво да можеме да премотуваме напред при сите досадни делови на радио?

Криејтив комонс и културата на споделување

Штом луѓето ќе ја откријат моќта на поткастингот тие честопати сакаат да започнат музички поткаст за да ја споделат својата омилена музика со другите. За жал, повеќето песни се под ограничувања со авторски права, што значи дека прво морате да платите скап надомест на издавачката куќа. За среќа, многу музичари кои се повеќе заинтересирани за споделување на нивната музика отколку за заработката, започнуваат да ги објавуваат своите песни под лиценците Криејтив комонс, со кои ви овозможуваат да ги користите нивните дела доколку го наведете авторот. Некои лиценци на Криејтив комонс дури и ви дозволуваат да правите ремикси од нивните песни и/или да заработувате од нив. Ќе ги разгледаме начините за наоѓање песни со лиценците на Криејтив комонс во водичот „Вовед во поткастинг“. Еден пример за музички подкаст под лиценцата Криејтив комонс може да се најде на <http://indieish.com/revolution/>.

Што ви е потребно

- Микрофон - или евтини слушалки со микрофон за Skype или за разговор преку интернет.
- Компјутер - кој се наоѓа на тивко место, за да има малку бучава од околината.
- Софтвер за монтажа - Во водичот насловен „Вовед во поткастинг“ ние ќе ви објасниме како да го користите слободниот софтвер Audacity за да уредувате и да продуцирате поткаст што звучи професионално.
- Интернет-конекција - Иако за поткастите е потребно многу помалкувреме за објавување на интернет во споредба со видеата, сепак може бидат потребни и до 30 минути за да се објави поткаст и 30 минути да се преземе поткаст.

„Наместо да ги мразиш медиумите, создавај“

Заклучок

Разгледаваме повеќе начини на кои интернетот има големо влијание врз глобалните медиуми и на

начинот на кој комуницираме едни со други. Пред 10 години, многу малку луѓе учествуваа во процесот на создавање медиуми. Денес, професионалните медиуми, како што се дневните весници, списанијата, телевизиските емисии и радиопрограмите, сè уште постојат, но тие, исто така се дополнуваат со нова група создавачи на медиуми - секојдневните граѓани на светот, како што сме јас и ти.

Не е важно дали живеете во рурално село во Танзанија или во раздвижен голем град, како што е Пекинг - сега секој што има интернет-конекција може да учествува во процесот на создавање медиуми. Ако сметаме дека новинарите од нашата заедница не ги исполнуваат очекувањата, може да им покажеме како да се подобрат.

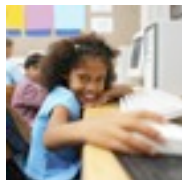
Овој возбудлив свет на блогови, поткасти и онлајн-видео често се нарекува „граѓански медиуми“. Најверојатно нема да го замени традиционалното новинарство - нам сè уште ни требаат истражувачки извештаи од обучени професионалци. Но, онлајн-медиумите кои овозможуваат секој да земе учество и да го изрази своето мислење, мора да бидат првиот чекор кон светот кој овозможува поголемо учество, повеќе разновидност и поголема транспарентност.

Следен чекор - учествувајте

Се надеваме дека овој воведен водич ви овозможи подобро да ги разберете граѓанските медиуми. Се

надеваме дека се чувствувате инспирирани да поминете извесно време во запознавање на некои од блогите, поткастите, и ТВ-програмите на интернет кои ги наведовме како студии на случаи. Се надеваме дека ќе барате уште повеќе граѓански медиуми. И, пред сè, се надеваме дека овој вовед ќе ве инспирира да продолжите со следниот водич и да научите како да учествувате.

Придружете и на глобалната конверзација

Глобал војсис е заедница од граѓански медиумски ентузијастички од целиот свет кои ја собираат, организираат и прошируваат глобалната

конверзација на интернет. Без разлика дали барате поткасти од Јапонија или фасцинантни фотографии од Македонија, Глобал војсис е онлајн-заедница од обични луѓе кои споделуваат приказни, фотографии, и мислења од нивниот дел во светот со вас.

Се надеваме дека ќе учествувате во конверзацијата.

www.globalvoicesonline.org

Блогерот-ветеран Џои Ито им ги нуди овие пет совети на сите блогери

1. Бидете скромни - интернетот е големо место и веројатно е дека некој друг знае повеќе од нас за темата за која пишуваме. Но, тоа не значи дека не треба да пишуваме на таа тема, туку дека треба да се обидеме да не звучиме како сезнајковци.
2. Побарајте помош - доколку се соочувате со проблем за кој ви треба помош, прашајте ги вашите читатели. Тоа е, исто така, добар начин да се започне разговор.
3. Заземете став - други веб-сајтови како Википедија бараат неутралност и објективност, но блогите се одлични места за изразување на мислење и за толеранција кон туѓите мислења што можеби се разликуваат од вашето.
4. Поврзување - пребарувајте низ други блогови пред самите да објавите нешто. Ако видите дека луѓе разговараат за слична тема, тогаш поставете линк до нивните постови. Обидете се да учествувате во разговорот, наместо да бидете само публика.
5. Пишувајте рано, пишувајте често - фокусирајте се на јасно пренесување на вашата поента. Добро е да се користи правилен правопис и граматика, но поважно е да се пишува и учествува.

http://joi.ito.com/archives/2005/10/10/blogging_style.html

Рајзинг војсис е иницијатива за граѓански медиуми на Глобал војсис и е овозможена благодарение на поддршката од Фондацијата Џон С. и Џејмс Л. Најт. Софтверските прирачници се достапни бесплатно на FLOSSManuals.net.

 Knight Foundation

Можете слободно да го копирате, дистрибуирате и да го пренесувате ова дело, како и да создавате изведени дела доколку како извор го наведете Рајзинг војсис.

Преведено од:
Фондација Метаморфозис
www.metamorphosis.mk

МЕТАМОРФОЗИС
Фондација за одржливи информатички решенија